

stanov k projevům vůle způsobilého. Rovněž jest bez významu, že část korespondence, jež obsahuje podle názoru žalobkyně uznání dluhu, jest podepsána presidentem spolku Dr. M-em, ježto i tento může své zástupčí právo vykonávati platně a pro spolek závazně jen v mezích stanov. Nedošlo tedy podle shora uvedeného ani k ratihabici smlouvy.

Čís. 14409.

Ustanovení § 364 druhý odstavec obč. zák. nepředpokládá, by vlastník pozemku sám souseda obtěžoval, stačí, činí-li tak třetí osoba, je-li s vlastníkem pozemku ohledně užívání pozemku v právním poměru a užívajíc pozemku obtěžuje souseda.

(Rozh. ze dne 29. května 1935, Rv I 958/33.)

Žalované družstvo propůjčilo jako vlastník pozemků, sousedících se zahradou žalobců, pozemky ty tělocvičné jednotě Sokol v S., která na nich zřídila tenisové hřiště. Proti žalobě, již se žalobci domáhali ochrany svých vlastnických práv, do kterých je dle jejich tvrzení zasahováno nepřípustným způsobem tím, že na jejich zahrádce při tenisové hře, prováděné na pozemku žalované strany, přelétají stále míčky, a že tím jsou rušeni v užívání zahrady, namítlo žalované družstvo nedostatek pasivní legitimace, ježto prý samo tenisovou hru neprovozuje. **N i ž š š í s o u d y** uznaly podle žaloby, **o d v o l a c í s o u d** z těchto **d ů v o d ů** : Ustanovení § 364 odst. 2 obč. zák. již dle slovního znění svého nepředpokládá, že by vlastník sám souseda obtěžoval; dle tohoto ustanovení může zákaz směřovati proti vlastníku pozemku i tentokráte, když nikoliv vlastník sám, nýbrž třetí osoba, která jest ohledně užívání pozemku s vlastníkem v právním poměru, souseda obtěžuje. Obtěžování musí jen vycházeti s pozemku sousedova (viz také rozhodnutí čís. 4958 sb. n. s.). Právem proto první soud námitce nedostatku pasivní legitimace nevyhověl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání, poukázav na důvody rozsudku odvolacího soudu.

Čís. 14410.

»Poškozeným« podle § 10 zákona ze dne 9. srpna 1908 čís. 162 ř. z. o provozu silostrojů, jakož i **»třetím«** podle § 127 I. zákona o poj. smlouvě ze dne 23. prosince 1918 čís. 501 ř. z. jest osoba poškozená provozem silostroje.

(Rozh. ze dne 29. května 1935, Rv I 1676/33.)

Z úrazu, jenž se přihodil Václavu V-ovi, Pavlíně V-ové a Zdeňce H-ové a způsoben byl automobilem patřícím Emanuelu J-ovi ml., uplatnila žalující Úrazová pojišťovna dělnická podle § 47 zákona z 28. prosince 1887 ř. z. čís. 1 ai 1888 a dle zákona z 9. srpna 1908 čís. 162 ř. z.

svůj regresní nárok proti majiteli auta, jenž byl odsouzen nahraditi Úrazové pojišťovně dělnické v P. všechnu škodu, která jí z úrazu Václava V-a, Pavlíny V-ové a Zdeňky H-ové vznikla a vznikne. Nárok Úrazové pojišťovny dělnické z tohoto rozsudku nebyl Emanuelem J-em ml. uspokojen; poněvadž jmenovaný byl u žalované pojišťovny pojištěn proti povinnému ručení, zabavila žalobkyně nárok, příslušející mu proti žalované z titulu tohoto pojištění. Exekuce byla bezvýslednou, protože dle sdělení žalované jako podlužnice neměl Emanuel J. ml. proti žalované žádného pohledávání z pojistné smlouvy, ježto pojištěná částka byla vyplacena žalovanou poškozené Zdeňce H-ové již dříve, než žalovaná dostala usnesení, jímž zabaven byl nárok příslušející Emanueli J-ovi ml. proti žalované. Tvrdíc, že žalovaná použila pojistné sumy 30.000 Kč neprávem a neopatrně k uspokojení nároků jedině Zdeňky H-ové a nárok žalobkyně nechala nepovšimnutým, domáhá se žalobkyně na žalované zaplacení nároků zjištěných rozsudkem vydaným k žalobě žalobkyně proti Emanueli J-ovi ml. Žalobu opřela o ustanovení § 10 zákona ze dne 9. srpna 1908 čís. 162 ř. z. a § 127 zákona ze dne 23. prosince 1917 čís. 501 ř. z. První soud žalobu zamítl. Důvody: Po právní stránce spornou jest otázka, zda pod pojmem »osoba poškozená provozováním jízdného silostroje«, jak to uvádí § 10 zák. automobilového, lze rozuměti též úrazovou pojišťovnu a zda také nárok úrazové pojišťovny, uvedený v § 47, odst. 2. úraz. zák. směřuje nejen proti škůdci, ale také proti pojišťovně, u které jest škůdce pojištěn. Je tedy sporné, zda lze ztotožňovati jednak poškozeného a úrazovou pojišťovnu, jednak škůdce a pojišťovací banku, u které tento proti povinnému ručení dal se pojistiti. Pokud se týče prvé otázky, nutno první a druhý odstavec § 47 úraz. zák., který jest podkladem žaloby, vyložiti v jejich souvislosti. Smysl jejich je, že dělnická pojišťovna má samostatný přednostní nárok proti třetím osobám, úraz dělníka u ní pojištěného způsobivším, na odškodné toho, co dle zákona úrazového pojištěnému dělníku následkem úrazu toho musí hraditi, kdežto pojištěný dělník, úraz utrpěvší, má nárok jenom na zbytek částky, která zbude po náhradě náhradního nároku dělnické pojišťovny z náhrady, která dělníku přísluší dle platných zákonných předpisů. Nárok dělnické pojišťovny i dělníka prýští z téhož zákonného předpisu platného v poměru dělníka vůči osobám třetím úraz způsobivším. Pojišťovna může dostati nejvýše jenom tolik, nač má dle platných předpisů nárok dělník, majíc v těchto mezích nárok na náhradu škody toho, co platí dělníku dle zákona úrazového, dělník pak má nárok jen na případný zbytek náhrady dle platných předpisů mu příslušející po úhradě náhradního nároku pojišťovny (rozh. čís. 1628 sb. n. s.). Naproti tomu nelze míti za to, že by bylo lze ztotožňovati škůdce a pojišťovací banku, u které tento proti povinnému ručení jest pojištěn; § 47 úraz. zák. uvádí v odst. I., že ručení plnomocníků řídí se platnými zákonnými předpisy, v odst. II. stanoví, jak daleko přísluší náhrada úrazové pojišťovně a jak daleko poškozenému samotnému. Jiných stránek tohoto ručení se § 47 nedotýká a také tedy nedotýká se otázky, zda úrazové pojišťovně přísluší nárok nejen proti škůdci, ale také proti pojišťovně, u které je pojištěn. V r. 1887, v němž úrazové pojištění bylo uzákoněno, nebylo o automobilismu a vývoji jeho ani potuchy, zákonodárce nemohl předpokládati vznik a vývoj automobilismu a není tedy možno vykládati ustanovení

»řídí se platnými předpisy« tak široce, aby se vztahovaly na poměry, jichž vznik a vývoj zákonodárce předpokládati nemohl. Výkladem, který dává žalující strana ustanovením § 47 úraz zák. a dále tím, že spojuje s tímto ustanovením ustanovení § 10 zák. autom. z r. 1908 a § 127 zák. o pojišť. smlouvě z r. 1917, byla by žalované straně uložena dalekosáhlá povinnost, aby dříve, než vyplatí pojištěnou sumu, zkoumala, zda poškozený nepodléhá úrazovému pojištění. Povinnost ta ze znění zákona samotného se nepodává a také duchem zákona odůvodněna není. Povinnost taková znamenala by značné zatížení pojišťoven a po případě i ochromení jejich činnosti, neboť vzhledem k tomu, že úrazovému pojištění podléhá značné procento obyvatelstva, musela by potom pojišťovna vždy zkoumati otázku, zda úrazová pojišťovna není oprávněna k přijetí pojistné sumy. Třebaže žalovaná věděla o tom, že úrazová pojišťovna uplatňuje nárok na pojistnou sumu, nebyla povinna pojistnou sumu této vyplatiti. O d v o l a c í s o u d vyhověl částečně žalobě, přiznal žalobkyni 20.171 Kč 93 h, jinak potvrdil rozsudek prvního soudu. D ů v o d y : Žalovaná vyplatila nemocenské pokladně při společenstvu obchodníků v P. dle rozsudků okresního soudu na Ž. na nemocenských podporách s příslušenstvím následkem úrazu vzniklých obnos 6.288 Kč 07 h. Šlo tu rovněž o privilegovaný nárok nemocenských pokladen, který jest povinna nahraditi žalobkyně dle § 65 odst. II. zák. čís. 33/1888 ř. z. o nem. pojišť. nemocenské pokladně, na kterouž přechází pojištěncův nárok na úrazovou rentu až do výše podpory nemocenskou pokladnou poskytované. Byl-li nárok ten nahrazen nemocenské pokladně třetí osobou, není žalobkyně oprávněna vymáhati zaplacení nároku, který jí sice náleží, ale který dle předpisů zákonných v její prospěch byl nemocenské pokladně třetí osobou přímo vyplacen (srov. rozh. čís. 7102 sb. n. s.). V tomto směru není žalobní prosba oprávněna a první soud správně žalobu ohledně tohoto obnosu 6.288 Kč 07 h zamítl. Pokud jde o obnos Kč 20.171.93 h, jest nárok úrazové pojišťovny, zakládající se na § 47 odst. 2 úraz. zák. nárokem samostatným, nikoli odvozeným z nároku osoby pojištěné (srov. čís. 1618, 7102, 9952 sb. n. s.), omezeným jen potud, že nesmí převyšovati odškodné, které dle zákonných předpisů poškozenému samému proti škůdci přísluší. Z ustanovení § 47 úraz. zák. plyne, že jiné osoby ručí za následky, jež způsobily úmyslně nezaviněním, dle platných předpisů. K těmto předpisům patří pak netoliko ustanovení 30. hlavy obč. zák., nýbrž i jiné zákonné předpisy, které upravují náhradní povinnost při tělesném zranění neb usmrcení, tak zejména i zákon o jízdních silostrojích ze dne 9. srpna 1908 č. 162 ř. z., a to právem, jinak by osoby v § 1 tohoto zákona jmenované nebyly vůbec povinny hraditi onu část škody, již úrazová pojišťovna nahradila v důchodu úrazovém. Nelze tedy souhlasiti s názorem, že nárok úrazové pojišťovny není po právu jen proto, že včas vydání zákona o úrazovém pojištění zákon o jízdních silostrojích ještě vydán nebyl. Je-li žalobkyni, která dle zákonné povinnosti nahraňuje škodu pojištěnci, čítati mezi osoby poškozené, pak jí nutně přísluší dle § 10 zák. čís. 162/1908 i právo zástavní za škodu placením úrazového důchodu jí vzniklou. Toto zástavní právo pak žalobkyni platně vzniklo, ježto zjištěny byly jak úraz, škůdce i povinnost nahraditi z toho vzniklou škodu dle předpisu úrazového zákona. Žalobkyni příslušel dle cit. § 10 zák. čís. 162/1908 a § 47 úraz. zákona nárok

na přednostní uspokojení jejího nároku před nárokem poškozené bez ohledu na dobu, kdy toto právo zástavní bylo uplatňováno. V tom směru praví § 47 úraz. zák. výslovně, že poškozenému přísluší nárok jen potud, pokud odškodné úrazovou pojišťovnou poskytnuté převyšuje. Pokud první soud poukazuje na nesnáze vznikající z toho, že žalovaná nedoví se snad o nárocích úrazové pojišťovny, jest v daném případě úvaha tato bezpředmětnou proto, že žalovaná strana před výplatou sporných částek o nároku žalobkyně věděla. Nelze tedy říci, že nárok žalobkyně jest nárokem odvozeným. Podle § 10 zák. č. 162/1908 přísluší sice zákonné zástavní právo poškozenému, ale, je-li poškozenou úrazová pojišťovna, není třeba uchylovati se k výkladům o zákonné cessi; jde o nárok přímý, zakládající se na samém zákonu opravňující žalobkyni žádati náhradu důchodu jí dle zákona úrazového poskytovaného. Z výkladu § 47 úraz. zákona neplyne nikterak, že úrazové pojišťovně nepřísluší nárok na náhradu z pojistné sumy pokud jde o bolestné, ježto v ustanovení tom se nerozeznává o způsobu odškodnění, kterého se poškozenému dostane, a nelze tak činiti ani ohledně bolestného. Ani přisouzené bolestné z pojišťovací sumy zaplacené nemůže ohroziti nárok žalobkyně na náhradu poskytnutého úrazového důchodu v mezích jejího přednostního práva zástavního. Jestliže tedy žalovaná vyplatila Zdeňce H-ové 20.171 Kč 93 h, poškodila nárok žalobkyně a jest povinna poskytnouti náhradu škody v tomto obnosu.

Nejvyšší soud obnovil k odvolání žalované rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y :

Žalovaná dovozovala, že § 10 zákona o provozu silostrojů se na souzený případ nevztahuje, a že podle § 127 zákona o pojišťovací smlouvě č. 501/17 ř. z. nabyla poškozená Zdeňka H-á vznikem pojistné události přednostního nejstaršího práva. Úrazová pojišťovna dělnická má podle § 47 odst. 2 zákona o úrazovém pojištění dělníků nárok na odškodné z ručení stanoveného v prvním odstavci § 47 proti osobám, jež úraz úmyslně nebo zaviněním způsobily, při čemž se zavinění řídí platnými zákonnými předpisy, jimiž jest ovšem míněn i zákon o provozu silostrojů. Avšak o takový případ nejde, ana žalobkyně neuplatňuje svůj nárok proti osobám podnikový úraz zavinivším, nýbrž proti soukromé pojišťovně, u níž osoba úraz zavinivší byla pojištěna proti povinnému ručení. Opírá sice svůj nárok o zavinění pojišťovny, ale nikoli o zavinění úrazu, nýbrž o zavinění spočívající v tom, že vyplatila pojistnou jistinu osobám neoprávněným na místě oprávněné prý žalobkyně. Jde tedy o nárok na náhradu škody podle občanského zákona a jest proto povinností žalobkyně dokázati, že žalovaná tímto placením se dopustila protiprávního činu. Žalobkyně spatřuje protiprávní čin žalované v tom, že vyplacením pojistné jistiny porušila předpis § 10 zákona o provozu silostrojů č. 162/08 ř. z. a předpis § 127 zák. o pojišťovací smlouvě č. 501/17 ř. z. Než neprávem. Neboť podle § 10 zákona o provozu silostrojů dostavením se pojistné příhody vzniká osobě provozem silostroje poškozené pro její pohledávku na náhradu škody přednostní zákonné zástavní právo na pohledávce ručícího pojistníka proti pojistiteli z jeho

pojištění proti povinnému ručení. Osobou poškozenou se tu rozumí osoba, jež utrpěla škodu přímo provozem silostroje, což plyne jak z doslovu, tak i z účelu tohoto ustanovení, jež chce zabrániti placení pojistné jistiny hmotně špatně situovanému pojistníku na újmu osoby, kterou provozem svého silostroje poškodil. Jde tu proto o ochranu osoby, která pojistnou příhodou bezprostředně škodu utrpěla a jejíž škoda má býti pojištěním kryta. Tak jest vyložiti i ustanovení § 127 zákona o pojišťovací smlouvě, přes to, že se tam používá slova »der Dritte«, neboť není rozumného důvodu míti za to, že každé třetí osobě, ať má jakoukoliv pohledávku proti pojistníku, přísluší zákonné zástavní právo na pojistné jistinu. Toto zástavní právo poškozeného má účinek zákazu placení. Uplatniti ho může poškozený právě tak, jako každý jiný věřitel pojistníkův, nemaje jinak proti pojistiteli nárok na plnění, poněvadž není jeho smluvní stranou. Byla-li pohledávka pojistníková tímto způsobem přikázána k vybrání nejen poškozenému, nýbrž i jiným věřitelům, přichází zástavní právo poškozeného k účinnosti v přednostním pořadí, a pořadí ostatních věřitelů se řídí dobou, kdy zákaz placení byl podlužníku doručen (§ 300 odst. 2 ex. ř.). Zavinění žalované pojišťovny by mohlo nastati tudíž tím, že ona, nedbajíc tohoto pořadí, vyplatila pojistnou jistinu neoprávněným věřitelům místo žalobkyni a nesložila ji podle § 307 ex. ř. k soudu. Žalobkyně však neprokázala, že si vymohla zabavení a přikázání k vybrání pojistné jistiny před dobou, kdy žalovaná pojišťovna pojistnou hodnotu jiným věřitelům vyplatila. Neboť to si vymohla žalobkyně teprve usnesením soudu ze dne 19. září 1929, kdežto podle zjištění nižších soudů vyplatila žalovaná Zdeňce H-é po 10. červnu 1927 částku 5.000 Kč, po 23. květnu 1927 vyplatila pojistníku Emanueli J-i 13.233 Kč 57 h, po soudním smíru ze dne 18. dubna 1928, uzavřeném se Zdeňkou H. vyplatila jí 12.000 Kč a mimo to zaplatila nemocenské pokladně 6.288 Kč 07 h. Z toho neplyne, že žalovaná konala tyto platy až po 19. září 1929, a není proto nějaké její zavinění vůbec prokázáno.

Čís. 14411.

Návrh na pokračování v řízení jsoucím v klidu, učiněný před uplynutím zákonné nebo smluvené lhůty, jest odmítnouti z úřadu nebo k návrhu odpůrcovu. Nestalo-li se tak, jde o vadnost, jež je napravena tím, že druhá strana se pustila do jednání nevytknuvši porušení předpisů o klidu řízení.

(Rozh. ze dne 29. května 1935, R II 220/35.)

Žalobce nenavrhoval rozsudek pro zmeškání při prvním roku, k němuž se žalovaný nedostavil, a pustil se rovněž do jednání při roku, který byl nařízen po podání žalobní výpovědi. **P r v ý s o u d** vyslovil na to zmatečnost dosavadního řízení a nařídil znovu první rok z důvodu, že žalovaný nebyl při prvním roku přítomen (§ 477 čís. 5 c. ř. s.). **R e k u r s n í s o u d** zrušil výrok prvního soudu, pokud jím první soud vyslovil zmatečnost řízení a uložil prvnímu soudu pokračování v jednání. **D ů v o d y :** Poněvadž žalovaný nebyl při prvním roku přítomen, nejednal a také ne-